

ВЕЛИКЕ БУДІВНИЦТВО НА ДНІПРІ.

На Радянській Україні, найбільший український річка Дніпрі, понижче звисних порогів будується тепер величезна електростанція, себто фабрика, котра виробляє електрику. Ця фабрика електрики буде збудована в той спосіб, що загартується ріку понижче великого спаду води з порогів великою тямомо (греблемо), а коло цієї греблі збудується сама електростанція. Затамована греблею вода буде через отвори спадати на турбіни (так якби в млинні) електривни, а ці турбіни будуть порушувати дальші машини, котрі вже будуть виробляти електрику. Величезними провадами дротами буде листи звиса електрики по цілій південній Україні, буде освітлювати всі села і міста; а також гонити всі фабрики. Сила електрики буде для фабрик значно дешевша, як вугіль або ропа, дитяго, то і розвинується в короткім часі до великих розмірів українській промисла. Уже тепер, ривничасно з будовою електривни, починають будувати ріжні фабрикі поближче і подальше від неї.

І ще одна користь буде з того, що загартується великою тямомо Дніпро. Повинне цієї маси збереться така величезна маса води, що постане там ціле озеро. З цього, будуть користати в той спосіб, що

коли випаде на степовій частині України посуха, тоді будуть цією водою зрошувати нависнені посухою ниви.

Та електривни на Дніпрі називається на Радянській Україні скорочено: Дніпрелестан, значить Дніпровська Електрична Станція. Отже цей Дніпрелестан то на загал сказавши цебабика штука і неабияка будівля. Це така будівля, яка коштуватиме сотки мільйонів карбованців, а будуватиметься через кілька літ.

Через кілька літ будуть тисячі робітників працювати коло цієї української електривни, котра буде одною з найбільших в цілому світі.

Нічого дивного, що заки ще збудовано сам Дніпрелестан, повстало вже довкола цього місця, де він має бути збудований, ціле робітничє містечко. Тут саме поселилися цілі тисячі робітників, котрі мають через кілька літ працювати над будовою Дніпрелестану. В цім робітничім містечку кишить також від складів ріжного-преріжного матеріалу і ріжних машин до верчення скал, до черпання болота, до помпованні води, до підшування тугарів і інших. Одним словом там такий рух як би у якій великанській муравельнику, а місце довкола тої точки, де має стаяти електривна, виглядає на одну велику фабрику.

І НА КУБІ ЇХ НЕ БРАКУЄ.

(Допис до "У.Р.В." з Куби про співробітництво українських патріотів з поліцією.)

Українські робітники, яких чорна і невблагана доля вигнала із старого краю шукають життя аж на острові Кубі, влаштували там на тім острові мук і терпіння в місті Гавані свій малий клуб-товариство з 30 до 40 членів. Ціль товариства була — читати робітничі часописи і освідомляти себе класово та одночасно через таке читання утримувати зносини з товаришами робітниками по інших околицях і країнах. Бо людина, що позбавлена всіх таких зв'язків, попадає в сумне і невдачне положення. Життя стає тяжким і людина трапить відвату боротися за існування.

Бажаючи освідомити себе, навчитися чогось більше, це в наших патріотів всюди великий звичай. Чому простий робітник чорнороб'ємі вчитьсися і ставати розумнішим? Коті йому на це позови? Коли він стане розумнішим, що тоді робитимуть панки? Тоді про-

щай легше життя і панування та верховодження? Тоді треба буде самому закушати тої чорної праці, бо кубанські еспанці чужинців не потребують по-офісах. Офісових робітників, дрібної буржуазії, є всюди, в кожній країні досить. Тому борони боже, щоб робітничі знали щось більше, як "отченаші" і "пане добродію". Коди поважаться знати, він не безісний більшовик, комуніст, революціонер, антихрист.

Федт якийсь запомогове товариство, мабуть, такого типу, яке в їх князів між-патріотами в Канаді і Злучених Державах, що деякі одиниці творять їх це як раз ради робітничого добра, а ради своїх особистих користей. В цім товаристві було кілька свідоміших робітників, яких імена тут подаємо, може хто з читачів знає їх там. Ці робітники не сподобалися панам патріотам, те, що не хотіли бути слухняними, але говорили, що вони

звичайні робітники і як такі належать до робітничої класи, а не до панської. Їх імена Іван Ковальчук, Василь Савчин, Михайло Фасевич, Данило Тукач і Василь Мартинюк. Їх виклинуло з того "панського" допомогового товариства й вони, щоб на чужині не пропасти марно та в зневіру — заходили робітничє товариство, яке зачало позови приєднувати собі прихильників, бо, звичайно, другі робітники бачили, що це є правдиве робітничє товариство; турток трудящих, який хоче поступати і вчитися.

"Наші патріоти" зробили фальшиві доноси до поліції, що це мале товариство — це небезісний агенти Москви, які за московськї рублі пригатовлюють повстання на Кубі.

Кубанська Організація преси такі так виразно й пише, що при наїзді поліції забрано багато "таких документів", як наприклад "Нові Вісті". Щоб ніхто інший, лише наші патріоти мали своєю рідку в цих фал-

шивих наклепах і доносах, бачимо з замітки еспаського часопису, який і пише:

"Після інформації поліції по одиниці були виклинені з українського допомогового товариства, яке існує в цім місті легально, за свої комуністичні ідеї". Чи треба більше? Сама поліція сказала, що її поінформовано про тих товаришів і сказано їй, що їх виклинуло з членства за їхні комуністичні погляди. Тобто за те, що не хотіли бути слухняні і глухими на всі погані вчинки-тамошніх патріотів та відважидися часом сказати слово протесту.

Не розбираючи багато, поліція арештує і замикає деяких товаришів і дістає від суду наказ на депортацію тих робітників. Патріоти позбулися небезісних "більшовиків", тобто свідоміших класово робітників, які мають відвагу сказати слово правди.

Роб'як тепер поступають з робітниками їхні противники одної національності, а навіть односельчани. **І. І.**

ПІД РУМУНСЬКИМ ЧОБОТОМ.

ПОЧАЛАСЬ НОВА БОРОТБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ.

Як відомо публіцистична ація за запровадження української мови в школах скінчилася нічим. Помимо цього, що всі українські громади ухвалили в тяжкій боротьбі з румунськими поспіхаками, домагати ся заведення української школи, міністр освіти нехотів дити ухвалити а заявив, що родичі дітей самі мусять домагатися заведення їхньої матірньої мови в школах. І ось тепер почалась нова акція українських селян за ріжні дикюль. Часопис подають назви цього громад, в яких всі повнолітні підписують прохання до міністерства освіти, жадаючи заведення української мови в школах.

НОВИЙ УДАР ЦАРИНСЬКОГО УРЯДУ ПО НАЦІОНАЛЬНИМ МЕНШОСТЯМ.

Царинський уряд видав закон 1928 року про середнє шкільництво, на основі якого унітєл середніх шкіл мусять ставитися поновно до іспиту з румунської мови. Закон цей був вимірений проти учителів національних меншостей і тоїму проти нього протестували заступники національних меншостей. Та їх протести були безісних, як довго при владі були царисти. Коли прийшли до влади царисти, здавалося, що цей незаконний закон буде усунутий. Та недавно міністер-

ства освіти Констанеску, царист, видав регулямін, до переведення цього закону в життя, а який ще, перевищив лібералів.

Регулямін націонал-царинського міністра ставить замість поновного іспиту з одного предмету, іспит з чотирьох предметів, а саме румунської мови, румунської історії і географії та горожанознавства. Притім шкільництво зв'язується на те, що професори вже зробили раз іспит з цих предметів. Щоб іспит іспити був добрим, вимагається, щоб кожний, що ставився на нього, одержав ноту щонайменше 6. Регулямін цей дивні дестермією до національних меншостей, які можуть позавидувати націонал-царистам їх попередники-ліберали

ВЕЛИКДЕНЬ В БЕСАРАБІІ НА БУКОВИНІ.

Буковинське населення поділяється в святах на великодні на два табори. Більша частина населення — українці рішили святкувати великдень 5. травня, а румунське населення 31. березня. Міністерство освіти, яке спочатку стояло на становищі, що мусять бути переведені ухвала синоду про святкування великодні 31. березня, під натиском бурених населення дало наказ префектам не допустити з приводу свят до заклату і політиці волю населення в справі святкування свят. То саме відноситься й до Бесарабії.

РАДЯНСЬКА УНРАТНА.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ХАРКОВІ.

У Харкові відбувся багатолюдний вечір української культури, організований за ініціативою "Комсомольця України" та харківського окружного комсомолу. На вечері української культури виступив Хвиля з доповіддю про досягнення української культури.

"Те, що сьогодні зібрався міський комсомольський актив жити стодичної організації — сказав Хвиля, — є факт безсумнівного зрушення в бік приєднання робітничої молоді до української культури. Мало-відвадувати український театр та співати українські пісні. Треба, щоб комсомол став душею великого національно-культурного процесу, що його зараз здійснює пролетаріат України".

Після доповіді Хвиля читали свої твори пролетарські письменники: Кулик, Микитенко, Усенко, Куліш, Юрій Вухналь та Остап Вишня. Академик Багалій наїдав комсомольцям-учасникам вечера української культури листа, в якому говорить: "Я віддав будівництво української культури все своє життя. Дозвольте мені рішуче заявити, що тільки тепер, за радянської влади, українська культура стає незвідний шлях і належну височину, та що тепер за кілька років в справі нашого соціалістично-культурного будівництва зробили бездоріжжю більше, ніж за весь дореволюційний час".

Останнього часу Етнографічна Комісія ВУАН звязалася з багатьма спорідненими установами Західної Європи. Цим днями одержав листи від Франкфуртського т-ва антропології, етнології та етнологічної естонського народознавчого музею, а також від державного дослідного інституту народознавства в Ляйпцигу, що прохають вислати їм, у порядковій вишині, видання етнографічної комісії. Зокрема директор Ляйпцигського інституту проф. О. Рехе, в своєму листі відзначає, що видання етнографічної комісії дуже цікавить закордонних учених.

Нещодавно Харківська філія Інституту Шевченка одержала з Москви й Ленінграду 62 малюнки Шевченка. Незабаром з РСФРР мають надійти до інституту ще матеріали про українських письменників, що зберігаються по російських архівах.

3 ПОЛЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ.

ЗОЛОТО В ГОЛЬФШТРОМІ.

На урочистому засіданні Французької Академії Наук визначний французький природознавець Жорж Кльод говорив про відому морську течію Гольфштром. Як відомо, Гольфштром — це нівеличезна тепла ріка, що пливе з Мексиканської Затоки до берегів Європи. Без того Європа була би покрита льдами.

Один з найбільших співробітників Жоржа Кльода, Ірак вичислив, що в грудні минулого року Гольфштром ніс 50 кубічних кілометрів води на мінуту, а в січні цього року 99 кубічних кілометрів. Жорж Кльод навів ці цифри і сказав: "Треба знати, що в кубічному метрі води є на 10 сантимів золота і коли зробити обрахунок, то вийде, що Гольфштром у свої найбідніші дні несе мільйонів нас на 4 мільярди франків золота на годину".

Такі велитенські багатства

несе рік-річно в собі Гольфштром. Та який коліс науку винайшла дешевий спосіб добувати золото з води, вона втрапило би свою вартість.

ЯКА СИЛА ЗЕМЛІ.

Наукова конференція учених з 48 держав, яка розпочала свою працю ще в осені і займалася дослідженням того, чи і як довго може земля ще бути здійною до життя, вивдала нещодавно книжку з висадами тої наради. Отже з неї виходить, що земля здійною за яких 35 тисяч літ зможе вичерпатися та бути нежиттєздатною. Всюдо вугли в землі начилили учені менш-більш "около 7,000,000 мільйонів тонн. Це така кількість, що який навіть ціло року добували з землі 1,276 мільйонів тонн, як в 1927 р., то його вистарить на яких 6 тисяч літ.

ВЕЧЕРНИЦІ НА РЕКОРДАХ.

12-ЦАЛЕВІ БРОНЗВІК РЕКОРДИ:

- 6058-A Сонг ов ді Волга бовтмен — Ей ухнем — співає Федор Шалашин. Ді профет — Вішун — співає Федор Шалашин — \$1.65.
  - 77007-A Интернационал — грає Бронзвік оркестра. Марсельеза — грає Бронзвік оркестра — \$1.65.
  - 50627-A Жала Уапка шоккову траву. Ой рано рано — національний хор Кошвин — \$1.00.
- РЕКОРДИ ПО \$1.25:
- 79000-A Тарас Бульба. Майська ніч — Ко. Д. Мелов.
  - 79002-A Вечерніні Нішиського часть 1. грає Українська Бронзвік оркестра. Вечерніні Нішиського часть 2. грає Українська Бронзвік оркестра.
  - 79003-A Вечерніні Нішиського часть 3. грає Українська Бронзвік оркестра. Вечерніні Нішиського часть 4. грає Українська Бронзвік оркестра.
  - 64001-Ф Сонце сходить і заходить. Ей Ухнем — співає "бас" Володимир Дилоф.

12-ЦАЛЕВІ КОЛОМБІЯ РЕКОРДИ ПО \$1.00:

- 70010-Ф Заповіт. Ура у бій і хто за нами — Хор ім. Лисенка в Джерсі Ситі.
- 5600 Ой не гаразд Запорожці. Чи ти милий пилон припад? — співає модест Менішський.
- 70014-Ф Коломбія не помня. Коломбія на весілля — орх. Павла Гумєнока.
- 70005-Ф Празник часть 1. Празник часть 2. — Жукювський і Гумєнок.
- 70007-Ф Український баль в Америці часть 1. Український баль в Америці часть 2. — Жукювський і Красновська.
- 70002-Ф Українське весілля часть 1. Українське весілля часть 2. — Жукювський і Красновська.

12-ЦАЛЕВІ АНГЛІЙСЬКІ ВІКТОР РЕКОРДИ ПО \$1.50:

- 268002-A Valse — Lanciers Populaire Valse — Lanciers Populaire — Orchestra MIRO.
- 35756-A Gems from "Rose-Marie". Gems from "No, No, Nannette" — Victor Light Opera House.
- 35774-A Danube Waves — Waltz Over the waves — waltz played by International Concert Orchestra.
- 135509-A Poet and Peasant part 1. Poet and Peasant part 2. — by Victor Symphony Orchestra.
- 68783-A Gypsy Love — waltz Sweetheart Waltz — by International Concert Orchestra.

Замовлення разом з грошми посилайте на адресу:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE
550 SELKIRK AVE., WINNIPEG, MAN.

"КРАСІН"

В ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ.
НАРИС М. ШПАНОВА

(Продовження.)

Всі, хто відійня, на верхній палубі. Десятькі біноклі спрямовано на ліній, що спочиває острів Карла XII з островом Брок. Там люди, що їх бачив Чухновський.

Перші ведмеді.

Каят-компанія забули всі. Забігаємо туди лише, щоб погритися.

В 7-ій годині і ті, хто спустився вниз, спокисивши вечірнім часом, вилітають на гору, бо з верхнього містка чути крик:

— Ведмеді з лівого боку.

Перестрибуючи через купу дощків і деревини, мчу в лазарет за гвинтовкою. Гвинтовки в руках усіх. Очаїдуха зна тріскотня дунає по вєсьому лівому борту. Так як за півтори тисячі кроків від корабля — жовті пляма. Із-за неї з'являється друга, а там ще кілька малосенних крапок — ведмежата. Ведмеді незрозуміло дивляться в наш бік. Я беру гвинтовку, старанно націлююся в жовту крапку — в найблизького з ведмедів. Одночасно з моїм пострілом на ший ведмедя з'являється червона пляма. Мій постріл!

Молодці! кричать Мокк і Шукін, що стоять поруді зо мною. Але тут такі десять голосів так само вєсьовно викрикують:

Моя куля!

Стрільдо з 25 чоловіка, і кожну вдалу кулю всяк вважає, звісно, за свою. Ведмеді, очевидно, навіть не розуміє, що від цього трахання за цілий кілометр від нього треба тікати.

Нарешті, інстинкт бере своє: тварина обертається і швидко тікає від нас. Ведмедиха не ранив втекла, і тепер вже наші постріли її не достають. Вона стоїть на верхівці торосу і дивиться на ведмедя, що з останніх сил караскається по кризі. Нарешті, у пораненого звіря паралізуються пробитий кулями зад. Але на шляху ведмедів — широка ополонка. Він кидається у воду, а доповняє до другого краю ополонки, передніми лапами дрипає поверхню льоду. Він напружується і скараскується таки на лід. З високого торосу йому назустріч біжить ведмежата. Ведмедиха голосно реве, біляючи до неба гостру морду. Тепер тварина понзе по кризі, перебираючи тільки передніми лапами. Ведмеді хочє перелізти через велику людину, щоб утекти від ведмедичого чорної марюки, яка викладає смерть на віддаленій кілометра. Але посередині людини ведмеді знесиляються й падає.

"Красін" стоїть, і нім чути, як сердито реве звір, прощаючись з життям.

З піднятої до гори морди ведмеді клопочами падає кривава піна. Він робить останню спробу доповзти кригою, але за якийсь метр тяжко увіткнувся у сніг.

Через кілька хвилин ми підбігаємо до вед-

медя. Він ще раз піднімає голову і, виширивши жовті зуби, загрозивив реве. У відповідь на постріл просто йому в морду, він очаїдушно мотає головою і передніми лапами розриває кригу.

Через годину величезна біла туша на 18 пудів повільно піднімається до нас на борт.

А де ж група?

Знову зашаруділа крига навколо нас, знову задригується "Красін", рушнички до острова Карла XII. В 1-ій годині 12. липня сірі скелі його виростають у нас на траверсі. Безперестанно реве сирена. Ми лягаємо на ост і обходимо острів з півдня, держачи курс саме на середині прямої, що сполучає острів Карла XII і Брок.

Очі стомлюються, бо ми вєсь час дивимося в біноклі, але ніхто не хоче йти геть з верхнього містка. Перед очима одиго по одному виростає з обох боків гостроверхі тороси. І люди, по троє на кожному, чорніють з усіх боків. Ми так звикли тепер бачити перед собою марево, що не віримо на власні очі. Коли-ж передкміс з'являється торос, і люди що на ньому починають махати нам руками, той, хто бачить, протирає очі і знову наводить бінокля в той бік. Люди лішаються на місці, очаїдушно закликають на поміч. Мимохідно виривається крик:

— Онде, онде група, я її бачу!

А навівши бінокля в противний бік, знову бачим гострий торос і людей, що сигналізують з нього. Цей загальний психоз доводить мене до того, що я йду в лазарет.

В лазареті — все шкереберть. "Анатолікус" готується приймати нових гостей. По 10 разів перестягає ліжка, перевіряє інструменти, приготувані для роботи лікарів.

Кожному зрозуміло, що не через годину і не дві ми підійдемо до цієї групи, але в Анатолікуса дивити кипить кава. Поки врятованих немає, я лягаю на вільне ліжко.

Передо мною виростає гострий торос і люди, справжнісінькі люди, що очаїдушно кличуть до себе. Ось я стою вже на ліжках і легко перескакую відразу через десятки торосів. Дедє торкаючись ліжками, я мчу до гостроверхого торосу, що виріє на величезну гору. На верхівці — три чоловіки. Середній — високий з британським довшим лицем, поораним зморшками. Я напружено пригадую портрет Амундсена. Що є сили мчу торосами до гори, але ліжкі притерзані до криги, рухатися де-далі важче. Рипотом навколо мене все сповнюється шумом і грохотом: торос провалюється в чорну безодню і відразу в лице мені б'ють хвиля холодної води.

Я бесило розплющую очі. Надо мною стоїть Анатолікус. Він стукає кулаком в стіну над моєю головою, а із високо піднятої кружки Есмарха але мені за комір воду.

— Ну годі. Фьот-фьот, момент на палубі! Караскаюся на палубу. Всі так само стовпилися коло бортів. Численні спостерегачі бачать в біноклі Айсленні групи врятованих.

Не встигнувши зайти за обрій, лічне сонце 11. липня почало свою денну путь над безмежними льдяними просторами.

(Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗКОВОДИНОП-ТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ ПІ ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиникий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиникий дісно фармерський український часопис в Канаді, що боронить інітереси працюючого фармерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиникий журнал в українській мові для працюючої жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" — одиникий журнал в українській мові для української роб-фарміз молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на поштів часописи й журнали посилайте або на імя кожного часопису зокрема, або на імя в адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd.
Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.